

ŠTĚPÁN KOPŘIVA

HOLOMRÁZ

ŠTĚPÁN KOPŘIVA

HOLOMRÁZ

Nakladatelství CREW
Praha 2013

Poděkování patří:

Davidu Horákovi, Pavlu Hönigschmiedovi, Petru Litošovi,
Jiřímu Pavlovskému, Ludovítu Platovi, Jiřímu W. Procház-
kovi a Janě Truksové

– za jejich připomínkové triky

Štěpán Kopřiva v Nakladatelství CREW:

Zabíjení (2004)

Nitro těžkne glycerínem

(2006, komiksové album, společně s Jiřím Grusem)

Asfalt (2009)

Holomráz (2010)

© Štěpán Kopřiva, 2010, 2013

© Nakladatelství Crew s.r.o., 2010, 2013

ISBN 978-80-7449-187-0 (PDF)

WOLRICH & SPOL.

IDOL

„Ty vole, na takhle zmrdaný karty se můžu leda vysrat,“ oznámí Pung.

Pungovi jsou čtyři roky. O blafování toho ještě moc neví.

Kuguár se zazubí. Chybí mu přední dva řezáky. Vzniklá mezera mu umožňuje flusat nejdál z celého pastáku, na což je Kuguár patřičně hrdý.

Zatímco tu díru mezi žlutými zuby vystavuje na odiv, obrací svoje karty, jednu po druhé. Tři esa.

Kuguárovi nejsou čtyři roky. Je mu osm a blafuje líp než kdekterý dospělý. Hrát s ním není moc velká zábava. Ale je kápo východního křídla a každý z kluků si dvakrát rozmyslí, než jeho pozvání odmítne.

Když ta esa dootáčí, kruhem hráčů projede znechucený povzdech – zahučení, které se vznese do tmy jako vyhozený míč. Všech šest sedí kolem Pungovy matrace; hrbí se nad poskakujícím plamenem svíčky jako trpaslíci v obří jeskyni. Chlapecká ložnice je gigantická – pasták býval burzou s otroky a tady se nacházel hlavní dražební sál. Vejde se sem přes dvě stě matrací. Táhnou se do tmy jako nekonečné

řady obložených chlebů připravených na monstrhostinu, na každém slavníku schoulená jedna porce mladistvého delikventa. Přestože jsou dvě hodiny v noci, nepanuje tu ticho. K hráčům ze všech stran doléhá kašlání, prdění, šustění neklidného převalování i noční pobrekávání prcků. A také dušené kňučení a údery z druhého konce sálu, kde kdosi dostává deku.

Kuguár se opět zazubí a natáhne se, aby shrábl bank.

„Já se teda v týhle hře moc nevyznám...“, odkašle si Hovnař, „... ale postupka je víc než esa, že jo?“

Vyloží karty.

Postupka. Čistá.

Kuguár strne uprostřed pohybu, ruce zamrzlé nad hromádkou rultů. Kmitající plamen načrtne na tvářích ostatních hráčů nevěřicný úžas – jako by je myšlenka, že pravidla hry platí i pro Hovnaře, dokonale zaskočila. (Na některých je vidět, jak pořád nechápou, proč mezi ně Hovnaře vlastně Kuguár zval. I když se samozřejmě neodvází ani ceknout.)

Hovnař podhrábne Kuguárovy ztuhlé ruce a přisune si bank.

„To neplatí, nedal si hlášku,“ vzpomíná se Kuguár.

„Při lízany se hláška nedává,“ odpoví okamžitě Hovnař.

To ví Kuguár taky. „Jasně že dává,“ ohrne ret. „To nevíš, jo? Že se při lízany dává hláška, že jo, kluci?“ obrátí se k hráčům.

Jak jde o to, zatopit Hovnařovi, reagují všichni instinktivně:

„No jasně.“

„Pokaždý.“

„Bez hlášky to neplatí.“

„Hovnaři, ty seš prostě debil.“

„Sám seš debil,“ argumentuje Hovnař.

„Nene, ty seš debil!“

„Ty seš debil!“

„Tvoje matka je debil!“

„Vrať ty prachy do banku, Hovnaři,“ řekne Kuguár.

I v mihotavém světle je vidět, že Hovnař zbledne.

„Ne.“

Všichni ztichnou. Kuguár se dívá na toho špinavého mrňouse, jak rukama s rozdrápanými boláky svírá kupku mincí – a žasne. *Copak mu není jasný, jak to dopadne?*

Někteří lidé jsou předurčení k tomu, aby vždycky dostali výprask. Nejenže je v nich něco zranitelného, co z nich automaticky dělá oběti, ale současně vyzářují cosi, co ostatní popuzuje, cosi, co jako by ospravedlňovalo i to nejhorší chování vůči nim – a Hovnař, ten nejšpinavější chovanec kinnijského *Nápravného azylu řádu Milosrdné kápě*, se svým uhýbavým pohledem, slizkým chováním a nafoukanými výmysly o tom, jak je jeho otec slavný a jak, až zase zavítá do města a dozví se, že Hovnaře dali do pastřáku, rozkopne dveře a odvede ho odtud, je učebnicovou ukázkou.

Přesto ho Kuguár pozval do hry, která je v rámci spletité hierarchie part uvnitř azylu vnímána jako prestižní. Pozval ho proto, že Kuguár si umí všímat věcí. A všiml si všech těch kšeftíků, obchůdků a službiček, které Hovnař u dna provozuje, a spočítal si, že by tenhle páchnoucí blbeček mohl mít nastřádanou slušnou hromádku rultů. Jasně, Hovnař není sám, kdo si v pastřáku dokáže vydělat, třeba Ryzden, co pomáhá v kuchyni, je taky ve vatě, ale protože si Kuguár umí všímat věcí, moc dobře ví, za co *přesně* Ryzden ty peníze od kuchaře dostává, a nedotkl by se jich ani hráběmi. Ale obrat o všechny úspory Hovnaře? S tím Kuguár nemá problém.

Je pravda, že s kartami mu to moc nevyšlo. No a co? Je to Hovnař. Ty peníze z něj dostane tak nebo tak.

„Podržte mi toho sráče,“ řekne Kuguár a vstane.

Bolest, která mu vystřelí do lebky, je důvěrně známá. Ještě si všimne, že hráči zkamení – a že pohotový Pung hodí na karty deku –, ale to už ho ruka v kožené rukavici táhne vzhůru a Kuguár slyší, jak mu v krouceném uchu praská chrupavka. „Tak co to tady máme?“ syčí Kápě.

„N-nic,“ vypraví ze sebe Kuguár. Bolest mu drnčí v hlavě jako napnutá ocelová pavučina. Vší silou zadržuje slzy, které se mu derou do očí. Nechce se před ostatními shodit.

„Nic? Jistě. Nic. Jak jinak. Myslím, že je vám známo, že dle řádu Milosrdné kápě jsou hazardní hry na půdě azylu zakázány.“ Kuguár se vyděsí, že je čeká kázání, ale to se výjimečně nekoná. Je to ještě horší: „Tudíž se vás šest bude zítra po dopoledním sčítání hlásit u služby a bude odvedeno do Sallmoru k výkonu trestu.“ Tahle Kápě má chraptivý, ale poměrně vysoký hlas – zřejmě byla předtím, než si nechala vypálit pohlavní orgány, ženou. „A teď spát. Ať vás nesebere Voršchmejták. Hybaj. Dobrou noc.“

Kápě Kuguára pustí a nakloní se ke svíčce. Prsty v černé rukavici sevrou knot: *tssss*.

Tma spadne na ložnici jako plyšová opona. V posledním záblesku, kdy se hráči rozprchávají na matrace jako hejno švábů, Kuguár stihne sklopit zrak a přesvědčit se, že je to tak, jak si myslel: peníze jsou pryč.

To si snad myslí, že mu je nechám?

Kuguár sebou hodí na slamník a přetáhne přes sebe ští-pající deku.

Leda hovno, Hovnaři.

Tržiště útočí na Kuguárovy uši tisícihlasým smlouváním, vřískáním žakěříů, zpěvavým vyvoláváním, nadávkami, smíchem, hýkáním patburů a na nos bahnitým oděrem

cejnů, vůní čerstvě nabarveného sukna a horce páchnoucím dechem stoky. Ramenatá Kápě vede spoutanou šestici ze Sallmoru, kde absolvovali trest za noční hru. Kuguár má před sebou Hovnařova záda a vidí, jak na místech, kde se halena lepí k tělu, prosakuje krev. Bičování mladistvých delikventů je delikátní činnost vyžadující specialistu – stačí, aby vám trochu ujela ruka, a máte na krku dalšího mrtvého fakana. Proto Kápě raději svěřují tento úkol precizním pažím bachařů ze sallmorské věznice.

Zbičovaná šestka klopytá mezi stánky a dokonce i Kuguár má co dělat, aby se udržel na nohou. Nejhůř je na tom Pung – chrčivě sípá a vypadá, že každou chvíli omdlí. Všichni jsou k sobě spoutaní dlouhým řetězem; říká se, že poslední dobou je prý čím dál víc útěkářů. Když míjejí zástup zubožených liliputských otroků, které Masodrti vlečou vstříc nedobrovolnému hornickému osudu ve Žlutých dolech, Kuguára napadne, jaký je mezi nimi a liliputány vlastně rozdíl. A hned si také odpoví: *V týhle chvíli asi žádněj.*

„Ty jsi vůbec nic nepochopil,“ otočí se na něj Kápě a Kuguár si uvědomí, že to asi musel zahučet nahlas. „Rozdíl je přece zcela zásadní: my vás vychováváme tak, aby z vás jednou nevyrostli právě takoví Masodrti.“ *A je to tady,* pomyslí si Kuguár. *Tak jsme tomu nakonec přece neunikli. Kázání.* „Snažíme se vám vštípit poctivost a úctu k ostatním, pokoušíme se vás naučit, že lidský život má nějakou hodnotu – což je přímý opak toho, co dělají Masodrti, kteří nutí své otroky žít v opuštěných trpasličích chodbách, brodit se ve vlastních výkalech a žít se mrtvolami ostatních horníků. Jediné, co je pro Masodrti důležité, je ten jejich idol, jediné, co je zajímá je, aby na něj mohli nalepit co nejvíc diamantů. Život bez morálky vás zevnitř úplně vyžere. Vysaje z vás veškerou lidskost. A my se snažíme zabránit, aby se z vás stalo něco podobného – citově otupělého a s hroší kůží.“

„No, při bičování by nějaká ta hrošina celkem bodla,“ zašklebí se Kuguár a dostane takovou ránu, až mu před očima exploduje celý vesmír. Zapotácí se a málem strhne k zemi ostatní. „Jestli budeš takhle zlobit, přijde si pro tebe Vorchšmejťák, strčí tě do pytle a odnese pod zem,“ slyší z dálky Kápin hlas.

Hvězdy koktavě zhasínají. Kuguár spatří, jak se nad ním Kápě tyčí, vidí její oči lesknoucí se v průzorech kožené masky a má sto chutí odseknout, aby si ty pohádky o Vorchšmejťákovi strčila do prdele, tím může leda strašit prcky, jako je Pung, na Kuguára už vymyšlený bubáci dávno neplatěj.

Pak dostane další ránu.

Vztek je jako rozžhavený konec kovaného meče, který někdo Kuguárovi zanořil do mozku. *Jednou je všechny zabiju*, pomyslí si. *Zapálím past'ák a všechny Kápě zabiju*. Nenávist je tak silná, že ho v první chvíli zmate.

Kápě se beze slova odvrátí, zatáhne za řetěz a průvod se dá znovu do pohybu. Kuguár vykročí. Z nosu se mu po Kápině ráně spustila krev.

Což je koneckonců dobře, protože alespoň necítí sladkou vůni medových křachánek, pro které si dnes plánoval poslat za peníze z výhry. Ale samozřejmě nepošle: ani pro medové křachánky, ani pro bouchací pankšejtle, ani pro mobžovou žouželínu. Nic nebude. Dneska utře. A za to může Hovnař. Kuguárův pohled se zasekne do špinavých zad. *Jen počkej, až se vrátíme*. Všimne si, že Hovnař otočil hlavu a na cosi s pootevřenými ústy civí; Kuguár se také ohlédne, ale nevidí nic zajímavého: dva vazouni hrají na víku sudu vytloukačku, nedbale zahalené děvky lákají ke vstupu do lázní, čísi čuník důležitě ryje pod prahem, zelená větev značící tavernu šustí ve větru a pergamen oznamuje příjezd jakéhosi slavného kejklíře, podle obrázku kouzelníka (Kuguár pochopitelně neumí číst, pouze rozpozná, že kouzelníkovo jméno začíná

písmenem W). Kuguár se otočí zpátky – a teprve v té chvíli spatří něco *opravdu zajímavého*.

Kvůli bičování dnes nikdo z kluků neměl čas, aby Hovnaře vyráchal v latríně. A přesto jsou Hovnařovy ruce pokryté čerstvou hnědou vrstvou. *Proč by se dobrovolně hrabal v –*

Kuguár se usměje tak široce, až mu krev začne kapat do pusy.

No jasně.

To dá rozum.

Kde jinde by někdo s přezdívkou Hovnař mohl ukrývat peníze?

Dveře chrlí tolik páry, že připomínají vchod do veřejných lázní. Oblaka se valí chodbou a vypadají jako tlustí dýchaviční duchové, které při sebemenším pokusu o strašení sklátí astrální mrtvička. Jak se Hovnař ke dveřím blíží, žaludek mu čím dál víc stahují obruče nervozity. Nechápe proč. Chretaj mu přece nikdy nic zlého neudělal. *Což je v pastáku asi jedinej*. Přesto se obruče stahují dál.

Hovnař se nadechne a vnoří do vlhké mlhy.

V kuchyni je to ještě horší. Je tu smrtící dusno a jediný způsob, jak se pohybovat po slizké podlaze pokryté slupkami a odřezky kližek, je klouzání. Chretajovi pomocníci jezdí s nádobami z jednoho konce místnosti na druhý; celá vývařovna kmitá poobědovou frenetičností. Šéfkuchař se opírá o bourací špalek a šťourá se v zubech. Je obnažený do půl těla, měkké břicho se leskne potem a Hovnařovi připadá strašlivě starý. Možná mu bude dokonce i dvacet.

„Co chceš?“

Hovnař se potí jako myš. „Musím s váma mluvit.“

Chretaj ho zkoumá zadumaným pohledem, zatímco nehet dál rýje v mezizubí. „Půjdeme ven,“ rozhodne nakonec.

Vyjdou zadem do zahrady a Hovnař se nadechne čerstvého vzduchu. Voní zeminou a zvířeným prachem, co svědí v nose. Kuchyně za nimi vyfoukne dávku bělostných duchů, kteří se okamžitě rozpustí do potrhaných pavučin. Na zahradě se v zeleninových řádcích lopotí odpolední směna; slunce se překulilo k západu a třímetrové zdi nevrhají žádný stín. Z chovanců lije pot, kape z čel a nosů a stydlivě ťuká na listy kedluben. Chretaj kopne pod dveře úlomek živce a zablokuje je otevřené. Opře se, aby měl pomocníky pod dohledem, založí na hrudi svalnatá předloktí. „Tak povídej.“

„Zejtra,“ řekne Hovnař. „Zejtra tady má kouzelnický vystoupení.“

Chretaj trochu skloní hlavu – brada se mu utopí ve varhánkovitém podbradku. „Ale neříkej. Takže tvůj taťka konečně dorazí do města, jo?“

„No.“

„Dal si na čas, co? Jak dlouho tady nebyl? Sedm let?“

„Osm.“

„Osm?“ Chretaj se usměje širokým, dokonale prázdným úsměvem. „Takže tobě už bylo sedm let?“

„No.“

„Nevypadáš na to. To bude mít náš slavnej kouzelník radost, až zjistí, že tady po sobě při poslední návštěvě nechal víc než uspokojený fanyanky a pověst práskanýho chmatáka, co?“

„On není žádnéj chma-“ začne Hovnař, ale Chretaj si vede svou, jako by ho neslyšel: „Určitě bude celej štěstím bez sebe, že bude moct na svou hruď přivinout fungl novýho synáčka, o kterym doteď neměl ani šajna. Pomine se radostí.“

Přes to, co si o něm ostatní myslí, Hovnař není hlupák. Zná ironii – jenže nikdy neví, jak na ni při rozhovoru s dospělými reagovat. Osvědčené *Tvoje matka je debil* mu

bůhvíproč nepřipadá vhodné. Sklopí zrak na špičky svých křusek a mlčí.

Kuchař na něj shůry svítí širokým úsměvem jako lehce přiožralý úplněk. „Prachy máš?“

„No.“

„V tom případě naše dohoda pořád platí. Dvě stě za to, že ti pomůžu utýct, padesát navíc, když zjistím, ve který putyce se tvůj fotr ubytoval, a pomůžu ti k němu dostat se přes město.“

Obruče s cinknutím prasknou. Hovnaře až zasvrbí v žilách, jak se mu uleví. „Děkuju vám, pane. Děkuju nastotisíckrát. Já se bál, že –“

Ale Chretaj vypadá, že Hovnaře už zase neposlouchá. Dívá se do kuchyně, kde se Ryzden ohýbá pro polena, a nepřítomnost jeho úsměvu se prohlubuje. Pak Hovnaře přeruší uprostřed věty: „Když má tatík vystoupení zejtra, to nejspíš dorazí dneska večer, co?“

„No. Asi.“

„Dobře. Až se dozvím, ve kterým pajzlu vyhodil kotvu, dám ti vědět. Takže se připrav.“ Kuchař stále sleduje Ryzdena. „Protože to vypadá, že tvůj slavnej útěk se uskuteční už dneska večer.“

Hovnař polkne.

„A prachy mi přines hned teď.“

Ruce se s mlaskáním boří do výkalů. Hovnař se nasoukal do latríny až po pás, horní polovinou těla visí nad jámou, puch se mu připlácl na obličej jako horká blána, po rtech mu lezou mouchy. Nic z toho nevnímá. Zoufale ryje v jímcce, jeho ruce trhají pěnu na hnědé hladině, vlašná kaše mu klouže mezi prsty, tep buší za očima, krev syčí v uších, přehrabuje se v hovnech znovu a znovu, jeho ruce potisící klou-

zají v dutině, kterou vyhloubil pod sedákem, ale je to marné, je to marné, všechno je to marné:

Jeho peníze.

Tam.

Nejsou.

Konečně to vzdá – konečně si to přizná. Vysouká se ven a sklouzne na zem, čerstvé strupy z bičování si sedře o lavici latríny – ale ani tohle nevnímá. Sedí zhrouceně jako mrtvola, předloktí pokrytá výkaly, upatlaný obličej zkrabacený.

Nemusí dlouho přemýšlet. Je mu jasné, co se stalo.

A pak, jak šumění v uších odeznívá, uslyší hlasy zvenku.

„Já taky! Já chci taky!“

„Uхни, vole! Necpi se tam!“

„Klid, pánové, dneska je dost pro všechny.“

„A můžu si vzít dvě žouželíny, Kuguáre?“

„Jasně. Jen si berte, nechal jsem toho nakoupit tunu. Dyt říkám – dneska platím já.“

Hovnař se rozberečí.

A současně se slzami ho roztřeše chuť vyrazit z latríny, vrhnout se na Kuguára a bušit do jeho obličeje tak dlouho, dokud se nezmění na rozčvachtaný prejt, cítit pod klouby, jak se kůže trhá, lícní kosti praskají, zuby lámou. Udělat to bez ohledu na všechno, co s ním pak Kuguárovi drsnáci provedou.

Ale ani se nehne.

Ne že by se Kuguára a jeho party bál. V téhle chvíli se nebojí. Výjimečně. Brání mu v tom stejný instinkt, který mu pomáhal šetřit peníze na útěk dlouhé dva roky, který ho i přes omračující puch povzbuzoval v hloubení skrýše v latríně – instinkt, který mu umožnil v pastáku přežít. Ten, který mu radí lhát, i když to není nutné. Hovnař neví, kde se vzal. Jako by byl v jeho hlavě odjakživa. Zvláštní, řezavá chladnokrevnost, díky níž vydrží věci, které by ostatní

nezvládli. Hovnař ji cítí hluboko v mozku, je jako podzemní pramen protékající pod závity: skrytý a chladný, až trnou zuby. Hovnař má ten pramen rád. Líbí se mu myslet na něj jako na něco, co má po svém otci.

A pramen teď tiše bublá:

Zůstaň sedět. Na nikoho se nevrhej. K ničemu by to nebylo.

Hovnař popotáhne, utře si nudli a vstane.

Nech toho. Nechod' tam.

Hovnař má ten pramen rád. Ale to neznamená, že ho pokaždé poslouchá.

Vyjde na dvůr. Kuguára obklopuje řvoucí chumel – chovanci mu rvou z rukou barevné pletence a pocukrované bochánky plnými hrstmi. Když Hovnař uvidí tu hromadu dobrot, kterou Kuguár za jeho peníze pořídil, sliny mu v puse zhořknou do trnouceho pelyňku.

Kašli na něj. Nic tím nezískáš. Peníze už jsou pryč, šeptá pramen.

Kuguár spatří Hovnaře přes les natažených rukou a zašklebí se na něj. „Jé, hele, Hovnař! Nedáš si taky?“

Při hromadném výbuchu smíchu Hovnařovi vyprchá z obličeje veškerá barva. Zatne pěsti.

Nedělej to.

Slyší, jak mu srdce buší v hrdle: jsou to takové rány, až se mozek sulcovitě klepe.

Nedělej to.

Pramen klokotá, mrazí a přikazuje:

Otoč se a jdi pryč.

Hovnař stojí a zírá. Pěsti zaťaté tak silně, až mu bělají klouby.

Kuguár se šklebí a čeká.

Hlouček se ztiší. Prckové kulí oči a z úst jim visí žouželínové provázky. Větší kluci se culí dychtivě rozdlábnutými

ksichty. Bude rvačka, bude bitka, Hovnař zase dostane přes držku a bude zase brečet, bude zase škemrat a –

Hovnař se otočí a jde pryč.

Hurónský řev. Povykování a posměšky. Buší mu do zad jako kroupy. Studí a štípou.

Dobře jsi udělal.

„Sra-be, sra-be!“

Jsem na tebe hrdý.

„Sra-be! Sra-be!“

Hořkost na jazyku je tak silná, až Hovnaře pálí v puse.

Kašli na ně. Musíš sehnat úplatek pro Chretaje. A fofrem. Chretaj je jediná cesta z tohohle vězení. Jinak se za tátou nedostaneš.

Hovnař si utře slzy a nepřítomně si rozmaže výkaly po tváři.

No tak. Mysli. Kde bys mohl rychle sehnat peníze?

Kdo tady má prachy?

Opět nemusí dlouho přemýšlet. V hlavě to klapne, svět se rozmaže a zaostří zároveň. A najednou už neslyší křik za zády.

Ví, co musí udělat.

Ví, co udělá.

Ryzdenova skrýš je v porovnání s Hovnařovou vysloveně trapná: uvolněný kámen ve stěně za matrací. *To je ale ubožák.* Hovnař se naposledy rozhlédne po chlapecké ložnici. Nikdo ho nesleduje. Těch pár lazarů, co se na slavnících potí do dek, má vlastní program. Hovnař zatne zuby a vyviklá kámen.

Dutina je oválná a překvapivě hluboká. Hovnařovi se na okraji mozku mihne, jestli Ryzden není příznivcem triků s nastraženým štírem nebo písečnou zmijí, ale než si to stačí

promyslet, už má ruku ve zdi a hmatá po studených kame-
nech.

Prsty se dotkne těla tlusté krysy.

Nebo takový má alespoň v první chvíli dojem: kožený
měsíc je nečekaně velký a naditý.

Hodí si ho za halenu a cítí, jak tvrdá boule jede po vnitř-
ní straně látky, až se zarazí o provázek, kterým má stažené
kalhoty. Snaží se rychle zasadit kámen zpátky, ale třesou se
mu ruce a pořád se nemůže trefit.

Konečně šutr zapadne na místo. Hovnař vyskočí a pře-
kotně opouští místo činu. Shrbeně kličkuje mezi matracemi;
váček s penězi nadouvá halenu příjemnou tíží.

Ve dveřích se málem srazí s Ryzdenem.

To hrknutí musejí slyšet všichni v okruhu deseti kilometrů.

Tak to bylo o „kundí fous“.

To občas říkává Kuguár. Hovnař sice neví, co to přesně
znamená, a má pocit, že Kuguár taky ne, ale je mu jasné, že
je to něco sprostého. Takže to oba používají co nejčastěji.

Vydrží, neohlédne se po Ryzdenovi a vyjde na nádvoří.

Světlo ho skoro oslepí. Den, který začal bičováním a ukra-
denými úsporami, je najednou tak nádherný, až vypaluje
mozek bílým jassem. Slunce svítí, ptáčci cvrlikají, včeličky
bzučí a škraloup zaschlých výkalů na Hovnařových předlok-
tích voní jako fialky.

Stačilo jenom jednomu bambulovi šlohnout veškerý pra-
chy.

Co na to řekne můj otec, až ho večer poprvý uvidím?

Hovnař zamrká. Ta myšlenka ho zasáhne úplně nepří-
praveného.

*Co na to řekne slavný kouzelník Hexagonu, o kterém se
říká, že je to muž pevných mravních zásad, člověk cti?*

Slunce pohasne. Včeličky zmlknou, ptáci odporně skře-
hotají a fialkový škraloup na rukou smrdí jako hovna.

Řekne, že jsi udělal dobře, přispěchá pramen s odpovědí. Že ses dostal do svízelné situace a neměl jsi na vybranou. Řekne, že seš šikovnej kluk.

Šikovnej kluk. Hořkost v ústech je zpátky. A horší než předtím. Hovnař nechápe proč.

Že by proto, že nikdy předtím nic neukradl? Jasně, lhal, švindloval, přirážel si na cenách, podváděl v kartách – ale nikdy nikomu nic natvrdo neotočil. Až teď. A navíc Ryzdenovi, který mu nikdy neublížil. Což je v pastáku asi jedinej. Hovnař sklopí oči. Měšec dělá na látce hladkou bouli. Vypadá trochu jako ta bulka, co rostla Jurátovi nad okem, než umřel.

Nedělej si s tím hlavu, bublá konejšivě pramen. Je to v pořádku. Otec to pochopí. Odpustí ti.

Pramen je něco, co Hovnař zdědil po otci. Ten to přece musí vědět.

Ne?

Hovnař si zmateně uvědomí, že se zastavil – místo aby s lupem co nejrychleji zmizel od ložnice.

A aby toho nebylo málo, udělá další chybu: ohlédne se.

Trvá několik sekund, než jeho oči začnou rozeznávat v tmavé jeskyni ložnice detaily, ale pak Ryzdena uvidí naprosto jasně. Klečí na matraci a doluje ve své skrýši.

Jeho pohyby jsou úplně stejně horečnaté jako ty, kterými se Hovnař před deseti minutami hrabal v latríně.

Hovnařovi se sevře hrdlo. „Život bez morálky vás zevnitř úplně vyžere,“ naskočí mu z ničeho nic citát z kázání Kápí. „Vysaje z vás veškerou lidskost.“

Hovnař samozřejmě ví, že to jsou jenom kydy Kápí. Slyšel je milionkrát a pokaždé je pouštěl jedním uchem tam a druhým ven. Jsou to kecy. Pitomosti. Zasraný kraviny. Tak proč jsem si na ně teď vzpomněl?

Netuší. Jenom cítí, že něco není správně, a snaží se přijít na to co.

Možná se jenom bojí Vorchšmejťáka.

Když budete zlobit, krást, lhát a podvádět, přijde si pro vás Vorchšmejťák, strčí do pytle a odnese pod zem – tím vždycky hrozily Kápě, když viděly, jak se při kázání chovanci začínají pošťuchovat. Před většima klukama se Hovnař samozřejmě tváří, že se na nějakého pitomého Vorchšmejťáka může vyprdnout, už přece není malej, ale ve skutečnosti, ve skrytu duše...

No tak dobře: bojí se ho. Ale tím to není. Teď jde o něco jiného.

A Hovnař pořád neví o co. Stojí, dýchá otevřenými ústy a s nakrčeným čelem se snaží ze svého malého mozečku vyždímat kloudnou odpověď. A kupodivu se mu to nakonec povede:

Tohle není správný.

Copak ty už se nechceš dostat k otci? zaklokotá pramen. Jeho chlad je najednou mrazivý, řeže uvnitř kostí jako žiravina.

Chci, odpoví Hovnař. A taky se k němu dostanu. Ale ne takhle.

Je to zvláštní, ale z ničeho nic má v hlavě naprosto jasno. A myšlenka, která se v tom jasu zrodí, má tak ostré obrysy, až ho to samotného překvapí: *Taková svině nejsem.*

A nikdy nebudu.

Pramen v jeho hlavě burácí a řve, ale Hovnař ho neposlouchá. Vykročí zpátky do ložnice.

Ryzden nevzhledne, ani když se u něj Hovnař zastaví. Doluje v prázdném otvoru se strojovou úporností, z níž naskakuje husí kůže. Ze skloněného obličje padají do vyhra-

bané hlíny kapky. Protože mu výhled zakrývají vlasy, Hovnař netuší, jestli to je pot, nebo slzy. „Ryzdene?“

Kuchařův pomocník zvedne tvář. Takže to byly slzy. Oči má zarudlé a dívčí blond lokny přilepené k mastnému čelu. Ruce zašedlé od prachu, klouby odřené do krve. U nosu se v rytmu vzlykavých nádechů houpe sopl.

Hovnařovi dělá problémy vydržet Ryzdenův nepřičetně vyvalený pohled. Uhne očima a vyloví váček. „Tohle je myslím tvoje.“

Ryzden zírá a ani se nehne; neudělá jediné gesto, aby měsíc převzal. Pohybují se jen jeho prsty, mimovolně se zatínají do kopečku hlíny, jako by ho chtěly zardousit. Olámané nehty skřípou o kamínky.

Sekundy odkapávají jedna za druhou. Hovnařova husí kůže se mění v hrubé struhadlo. Cítí, jak se začíná potit.

Ryzden vydá podivný zvuk: zní to jako hysterické zaštkání. Prsty ždímají hlínu. Omámený výraz se pomalu, ale jistě stahuje do zuřivé grimasy. Rty se rozchlípnou a odhalí zuby.

„Viděl jsem, jak ti to ukradl,“ řekne Hovnař. „Schoval si to pod matraci. Tak jsem mu to zase sebral.“

Ryzden mu váček vyškubne tak prudce, že Hovnařovi skoro utrhne prsty. „Kdo?“ zasípe a rudé oči mu svítí z obličejů. „Kdo?“

„Kuguár,“ odpoví Hovnař.

Kuguár nakoukne do dílen, dokonce i dozadu ke kompostu, ale ani tam Hovnař není. *Kam se, kurva, zašil?*

Říká si, že ho vlastně nehledá proto, aby mu to dal sežrat ještě jednou – ale pravda je, že Hovnařova reakce Kuguára neuspokojila: ten blbeček se klidně otočil a odkráčel si pryč, jako by se nechumelilo. Jako kdyby mu Kuguár za víc nestál. Úplně zkazil celou srandu – protože jakmile ho takhle zazdil,

Kuguárovi samotnému začalo připadat, že ten nápad vlastně nebyl zas tak skvělejší, a jekot chamradi dožadující se panškejtlí a žouželíny ho najednou spíš otravoval, než těšil.

Hovnař to prostě posral. *Tak kde do prdele je?*

Kuguár nahlédne do chlapecké ložnice, ale ta je skoro prázdná – kromě pár marodů se tam hrbí jen Ryzden. *Ten blbec Hovnař snad úplně zmizel.* Kuguár si všimne, že na něj Ryzden civí upřeným pohledem. Kdykoliv jindy by k němu Kuguár možná šel, zeptal by se ho, na co čumí, a pak by mu třeba dal válečky nebo tak něco, čistě aby byla zábava. Ale dneska nemá náladu.

Smráká se. Kuguár přejde přes zadní nádvoří, obejde roh a dostane se do zahrady.

Kde Hovnaře konečně najde. Právě s Chretajem vychází ze zadních dveří kuchyně.

Kuguár zacouvá za roh.

Sleduje, jak spolu kuchař s Hovnařem mluví. Mluví tedy hlavně Hovnař – cosi vysvětluje, zatímco Chretaj jen občas něco utrousí a zamyšleně si tře nos. Hovnařův hlas sice ke Kuguárovi rohu nedoléhá, ale oba hovořící stojí tak, že Kuguárovi nedělá problém odezírat jim ze rtů.

Hovnař nemůže samou úzkostí ani dýchat. Vysypal to ze sebe a očekává Chretajův ortel. Visí očima na kuchařově obličejí a krev mu buší v hlavě, jako kdyby tam bouřily válečné bubny. Napětí se prohryzává střevy jako nenažraný potkan.

„Takže ty nakonec žádný prachy nemáš, jo?“ Chretaj se šťourá v nose. „Jestli jsem to nečekal.“

Hovnař cítí, jak ho zaplavuje panika. Čeká, že se Chretaj otočí, vrátí do kuchyně a přibouchne mu dveře před nosem.

Kuchař našťestí vypadá zabraný do těžby nosního šedého zlata a nehýbe se. Zatím.

Zahradou se šíří soumrak jako černé myšlenky. Hicující kotle vydechují dveřmi puch vařené kapusty, ze kterého se Hovnařovi obrací žaludek. Zoufale hledá, co by Chretajovi mohl nabídnout, čím by ho uplatil, přesvědčil. Nic ho ne- napadá.

Takže jediné, co odpoví, je obligátní: „No.“

Chretaj vyloví z nosu chuchvalec mazlavé hmoty a s filozofickým zájmem ho zkoumá. „Proč jsi za mnou vůbec přišel? Nemáš chechtáky – naše dohoda padá. Žádněj útěk, žádný dojemný shledání s tatíkem. To je ti snad jasný, ne?“

„No.“

„Tak proč mě otravuješ?“

„Já...“ Hovnař má v ústech vyprahlo a drsno. Sliny se lepší jako ševcovský pop. „Já jsem vás přišel poprosit.“

„Poprosit? O co?“

„Jestli byste mi i přesto nepomoh.“

Chretaj na něj zašilhá přes ukazovák obalený soplem. „*Zadarmo?*“

Ten pocit bezmoci je důvěrně známý. Utahuje Hovnařovi smyčku kolem krku, škrtí ho a zužuje dech do řezavé nitě. Je v koncích; všechny finty došly. Zbývá jediná možnost, neprovařenější trik dětí na celém světě: udělat ze sebe chudáčka. *Musíš ho uprosit. Dojmut. Rozbrečet.*

Problém je, že tohle Hovnařovi nikdy nešlo. Není ten typ. Nedokáže se proměnit v roztomilé ubožátko – vždycky když to zkusí a nasadí pláč a smutná kukadla, vzbudí v dospělých spíš chuť mu jednu fláknout. Abys měl proč brečet, hajzle. Není roztomilý a ví to o sobě.

A nic na tom nezmění fakt, že tentokrát má doopravdy na krajíčku.

„Prosím,“ vymáčkne ze sebe. „Prosím vás, pane. Já... Já...“ Marně hledá, co by si vymyslel – a nakonec z něj vypadne to jediné, co mu pořád rotuje v hlavě. „Je to můj táta.“

Je to můj táta. Jako by to pro Chretaje něco znamenalo. Rozprostře se ticho rušené pouze frčením můřích křídel. Pak kuchař promluví a jeho hlas zní nečekaně měkce.

„Hele, já tě chápu. Sám velkej Inasej ví, že ti naprosto rozumím. Bejt vychovávanej maškarama v kožených kápích, u kterých člověk neví, jestli to předtím byli chlapi, nebo ženský – to je jasný, že jeden prahne po fotrovský figurě jak blázen. Přesně vím, jak se cejtíš. Jenže...“

Další pauza pro třepotavý virbl mūr. Hovnař se neodvažuje dýchat.

Potom si Chretaj povzdechne a odcvrkne sopl do šera. „A víš co? No tak jo. Ať jsem ten největší kořen. Dobře. Udělám to.“

Hovnař vyvalí oči. *Dojal jsem ho!*

Ty vole, já jsem dobrej!

Vyhrknou mu slzy úlevy. Rozmaže si je hřbetem ruky po obličejí spolu s nudlí.

Teď už nevypadá roztomile ani náhodou.

Chretaj mu položí ruku na rameno. Dlaň má těžkou a měkkou. Jak se k němu nakloní, Hovnaře ovane jeho dech: je zvláště sladký.

„A víš, proč to dělám, chlapče?“

„Ne.“

Chretaj si olízne rty. „Protože jsem měkkosrdcatej.“ Hovnař si všimne, jak si ho kuchař prohlíží a jak se mu přitom lesknou oči. *Páni, já ho dojal opravdu fest*, pomyslí si. *Úplně jsem ho sejmul.* Měkká ruka mu začne hníst rameno. Hovnařovi je to nepřijemné, ale drží.

„Nevypadám na to, co? Jo, já vím. Vypadám jako drsňák. Ale je to tak. Jakmile vidím nějakýho hodnýho kluka, jak má problémy, nedokážu si pomoci. Chápeš?“

„No,“ popotáhne Hovnař. „Děkuju. Děkuju vám hrozně moc, pane.“

Ruka pustí Hovnařovo rameno a prohrábne mu vlasy. „Za dvě hodiny bude úplná tma. Sbal si svoje věci a přijď za mnou do zahrady. Sám.“

„Já – Ještě jednou děkuju, pane. Budu vám nadosmrtní vděčnej.“

Chretaj se usměje. „A nikomu ani slovo, rozumíš?“

„Jasně,“ přikývne Hovnař. „Nejsem přece blbej.“

Kuguár odezřel všechno.

Obezřetně se sune pryč, dává pozor, aby nešlápl na suchou větvičku – jako by ho ti dva mohli na takovou dálku zaslechnout –, a v hlavě mu přitom bouchá ohňostroj prozření: takže takhle z past'áku mizejí „útěkáři“.

Ani Hovnař ale nemůže bejt tak pitomej, aby mu nedošlo, co s ním Chretaj chce –

Pohyb za sebou spíš vycítí, než uslyší. Otočit se nestihne.

Násada od lopaty ho zasáhne za ucho.

Země se vyřítí vstříc. Zaduní tma.

Noc je tak neprůhledná, až má Hovnař dojem, že mu někdo přetáhl přes hlavu pytel – jako kat odsouzenci před oběšením. V azylu nesvítí jediná svíce; delikventi zalehli na matrace, většina Kápí zalezla do cel. Hovnař se plíží zahradou. Zpoza zdi mumlá ze spánku město: blábolivé hlasy opilců před putykami, štěkot, erupce manželských hádek, šplouchance nočníků z oken. Hovnař šátrá po stěně, dokud

pod rukou neucítí zrezlý kov branky. Zalomcuje s ní. Samozřejmě zamčená.

A Chretaj nikde.

Hovnař si nejméně potisící přeje, aby mu nebylo sedm let. Kdyby byl větší, mohl by branku přelézt. Kdyby byl silnější, mohl by ji zkusit vypáčit. Takhle tu může jenom stát a natahovat uši, jestli už se kuchař blíží.

Ale v zahradě panuje ticho. Dokonce i cvrčci už to zabalili. Jen vítr se šustivě protahuje mezi listy kedluben jako noční had.

Jestli mě vypekl –

V tom Hovnaře v naprosté tichosti zahalí oblak sladkého dechu. Jako kdyby Chretaj stál přímo vedle něj. Což je nesmysl. To by ho přece musel slyšet.

Jenže ten pocit (a puch) je tak silný, že se Hovnař neudrží a zatápe rukou ve tmě. Nahmatá jen vlahý noční vzduch. „Pane?“ sykne. „Pane, jste to vy? Já už jsem tady.“

Žádná odpověď. Jenom vítr šumí.

Ale pak Hovnař zaslechne –

Nic. To nic nebylo.

– tiché zašustění dechu –

Něco se ti zdálo.

Hovnařovi bůhvíproč naskočí představa kuchaře, jak stojí pár centimetrů od něj, neslyšně dýchá otevřenými ústy a rozšňěrovává si poklopec.

„Pane?“

Ke sladkému dechu se připojí nakyslý odér potu a Hovnař má najednou pocit, že kuchař stojí tak blízko, že cítí teplo vyzařující z jeho těla. Přitiskne se zády ke zdi, jako by se snažil zalisovat mezi kameny. „Pane?“ Slyší, jak mu nervózně přeskočí hlas. „Pane?“

„Neřvi,“ zašeptá mu Chretaj do ucha a Hovnař sebou trhne.